

Ουκρανία. Ένας πόλεμος τριών ετών και χιλιάδων νεκρών

Ροντρίγκο Μενεγκάτ Σουίνσκι

Τα τελευταία τρία χρόνια ο πόλεμος έχει κοστίσει τη ζωή χιλιάδων, ενώ εκατομμύρια έχουν εκτοπιστεί. Αν και τα ακριβή νούμερα είναι άγνωστα, η έκταση της τραγωδίας είναι τεράστια.

Τον Φεβρουάριο του 2022 τα ρωσικά στρατεύματα εισέβαλαν στην **Ουκρανία**, ξεκινώντας έτσι **έναν από τους πιο φονικούς και καταστροφικούς πολέμους του 21ου αιώνα**.

Ωστόσο δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι, αποδεκτοί από όλους, αριθμοί σχετικά με την έκταση της καταστροφής. Κατά πάσα πιθανότητα οι αναφερόμενοι αριθμοί γύρω από τους νεκρούς αμάχους είναι μικρότεροι από τους πραγματικούς και τα στοιχεία που διαθέτουν επισήμως οι κυβερνήσεις της **Ρωσίας** και της Ουκρανίας είναι πολύ δύσκολο να διασταυρωθούν – εξαιτίας και του χάους που επικρατεί λόγω του πολέμου.

Η DW μελέτησε μία σειρά από πηγές δεδομένων, οι οποίες καταγράφουν συστηματικά και με διαφανείς διαδικασίες τις εξελίξεις στην Ουκρανία.

Οι μάχες συνεχίζονται

Ο πόλεμος έχει προκαλέσει και υλικές ζημιές εκατομμυρίων δολαρίων
Εικόνα: Alexander Ermochenko/REUTERS

Μετά την επίθεση στις αρχές του 2022, τα ρωσικά στρατεύματα αναγκάστηκαν να περιοριστούν στη νοτιοανατολική περιοχή της Ουκρανίας, όπου μέχρι και σήμερα λαμβάνουν χώρα οι πιο σφοδρές μάχες του πολέμου. Σύμφωνα με το Associated Press βέβαια **οι Ρώσοι έχουν αρχίσει τώρα να προελαύνουν και πάλι**, ενώ οι Ουκρανοί δυσκολεύονται να διατηρήσουν τα εδάφη που επανακατέλαβαν.

Για την καταγραφή των στοιχείων γύρω από τον πόλεμο απαιτείται ο συνδυασμός διαφόρων ερευνητικών μεθόδων. Το Ινστιτούτο Μελέτης του Πολέμου για παράδειγμα χρησιμοποιεί δορυφορικές εικόνες, στιγμιότυπα από τις μάχες, επίσημες στρατιωτικές εκθέσεις και δεδομένα γεωεντοπισμού από τις κινητές συσκευές.

Τον Μάρτιο του 2022 η Ρωσία ήλεγχε περίπου το 22% της ουκρανικής επικράτειας – συμπεριλαμβανομένης της **Κριμαίας**, την οποία προσάρτησε παράνομα το 2014, και τις ανατολικές περιοχές του **Ντονέσκ** και του **Λουχάνσκ**. Σήμερα, έπειτα από την ουκρανική αντεπίθεση, η Ρωσία εξακολουθεί να ελέγχει περίπου το 18,5% της ουκρανικής επικράτειας – ή περισσότερα από 111.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

Λιγότερες βόμβες, περισσότερα drones

Σύμφωνα με την Armed Conflict Location & Event Data (ACLED), μία οργάνωση που παρακολουθεί την ειδησεογραφική κάλυψη και τις στρατιωτικές εκθέσεις από την Ουκρανία και τη Ρωσία, στην αρχή του πολέμου σημειώνονται περισσότερες πυραυλικές επιθέσεις, κυρίως με πυραυλικά οπτικά συστήματα εδάφους.

Ενώ η στρατιωτική βοήθεια προς την Ουκρανία άρχισε να μειώνεται και η αεράμυνα της χώρας περιορίστηκε, σύμφωνα με την ACLED η Ρωσία προβαίνει σε ολοένα και περισσότερες εναέριες επιθέσεις από τον Ιανουάριο του 2024 – **χρησιμοποιώντας και πολύ περισσότερα drones**.

Το Reuters αναφέρει πως τα μαχητικά drones μπορούν να κατασκευαστούν με κόστος μόλις 500 δολαρίων και παρ' όλα αυτά δύνανται να προκαλέσουν σοβαρές ζημιές σε οπλικά συστήματα και τεθωρακισμένα οχήματα αξίας εκατομμυρίων δολαρίων. Αυτός είναι και ο λόγος που οι μονάδες βαρέος πυροβολικού σταδιακά αποσύρονται από την πρώτη γραμμή. Η ACLED παρατήρησε ακόμη πως οι «ένοπλες συγκρούσεις», οι μάχες δηλαδή όπου δύο πεζικά στρατεύματα μάχονται σε κοντινή απόσταση με ανταλλαγή πυρών, έχουν αυξηθεί, καθώς οι Ρώσοι σταδιακά «σπάνε» τις πρώτες γραμμές της ουκρανικής άμυνας και καταλαμβάνουν περισσότερα εδάφη στα νοτιοανατολικά.

Τεράστιος ο αριθμός των νεκρών

Τον Δεκέμβριο ο πρόεδρος Ζελένσκι δήλωσε πως έχουν σκοτωθεί 43.000 Ουκρανοί στρατιώτες και 198.000 Ρώσοι στρατιώτες. Διάφορα μέσα ενημέρωσης, όπως το The Economist, η ρωσική υπηρεσία του BBC και η Wall Street Journal έχουν δημοσιεύσει τους δικούς τους αριθμούς – και όλες οι εκτιμήσεις είναι λιγότερο ή περισσότερο διαφορετικές.

Το Uppsala Conflict Data Program (UCDP), μία ερευνητική ομάδα του Πανεπιστημίου της Ουψάλα της Σουηδίας, εκτιμά πάντως πως στα τρία χρόνια που μαινεται ο πόλεμος στην Ουκρανία έχουν σκοτωθεί 174.000 έως 420.000 άνθρωποι.

Σύμφωνα δε με το Γραφείο του Υπατού Αρμοστή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (OHCHR) εκτιμά πως από την αρχή του πολέμου έχουν σκοτωθεί 12.500 άμαχοι. Ο συγκεκριμένος αριθμός προκύπτει όμως μονάχα από τους επιβεβαιωμένους θανάτους ή μέσω αξιόπιστων καταγραφών, όπως για παράδειγμα από ιατρικά αρχεία. Δεδομένου όμως των συνθηκών εν καιρώ πολέμου και της κατάληψης ορισμένων περιοχών από τους Ρώσους οι αριθμοί ενδέχεται να μην είναι έγκυροι – και οι νεκροί να είναι ακόμη περισσότεροι.

Πάνω από 10 εκατομμύρια Ουκρανοί έχουν εκτοπιστεί εξαιτίας του πολέμου. Εικόνα: Emilio Morenatti/AP Photo/picture alliance
Τα περισσότερα θύματα σκοτώθηκαν στις αρχές του 2022, όμως ο αριθμός ξεκίνησε να αυξάνεται και πάλι αισθητά από το 2024. Σύμφωνα με τις εκθέσεις του ΟΗΧΡ σχεδόν όλα τα θύματα σκοτώθηκαν από βόμβες, πυραύλους, εναέρια επιθέσεις και επιθέσεις με drones σε πυκνοκατοικημένες περιοχές.

Σε ολόκληρη την Ουκρανία έχουν πληγεί πολλές κατοικήσιμες περιοχές. Έπειτα από ενδελεχείς έρευνες η οργάνωση ερευνητικής δημοσιογραφίας Bellingcat έχει επιβεβαιώσει και κατηγοριοποιήσει περισσότερες από 2.000 περιπτώσεις ζημιών σε αστικές δομές, συμπεριλαμβανομένων εκπαιδευτικών και υγειονομικών εγκαταστάσεων – οι οποίες υποτίθεται πως προστατεύονται [από το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο](#).

Χιλιάδες οι εκτοπισμένοι

Την ίδια στιγμή περίπου 10 εκατομμύρια άνθρωποι υπολογίζεται πως έχουν αναγκαστεί να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους και πλέον βρίσκονται εκτοπισμένοι κάπου στην Ουκρανία ή έχουν διαφύγει για το εξωτερικό.

Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του [ΟΗΕ](#) για τους Πρόσφυγες, που παρακολουθεί τον αριθμό των εκτοπισμένων ανθρώπων σε ολόκληρο τον κόσμο, εντός της Ουκρανίας υπάρχουν περίπου 3,7 εκατομμύρια εκτοπισμένοι. 6 εκατομμύρια ακόμη έχουν εγκαταλείψει τη χώρα ως πρόσφυγες – οι περισσότεροι από αυτούς έχουν πάει σε ευρωπαϊκά κράτη, όπως η [Γερμανία](#) και η [Πολωνία](#).

Επιμέλεια: Γιώργος Πασσάς

DW